

SFP:s miljöpolitiska valprogram: sex synpunkter om miljön

FÖR ETT RIKARE FINLAND

för förnyelse av material- och energi. Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem. Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem. Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem.

Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem. Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem. Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem.

Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem. Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem. Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem.

Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem. Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem. Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem.

Det finns många möjligheter att utveckla biogas och andra förnybara energislag. Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem.

Tillståndsgesörningen måste bli en förenklad och tydlig process. Vi vill satsa på teknologisk utveckling av energisystem.

Små vindkraftverk går bra att bygga i landskapet.

SFP vill:

- **att alla** hushåll ska kunna ha tillgång till förnybar energi
- **befrämja** produktionen och användningen av förnybar energi
- **att skogspolitiska** åtgärder ska främja skogens hälsa och produktivitet
- **se fortsatta** satsningar på solenergi och biogas
- **att man** i utbyggnaden ska beakta miljö och landskap för alla markägare.
- **att små** kraftvärmeväxlar ska byggas för att öka andelen förnybar energi (ved, flis, pellets) i produktionen av el

SFP:s miljöpolitiska valprogram

Utarbetat av SFP:s miljödelegation

Christina Gestrin, ordförande
Henrik Antfolk
Else-Maj Boström
Hans Hällfors
Markus Lassheikki
Jonas Laxåback
Karl-Johan Lehtinen
Calle Lindqvist
Veronica Rehn-Kivi
Camilla Sederholm
Mikael Sjövall
Monica Sirén-Aura
Stefan Skog
Marina von Weissenberg
Julia Witting-Mäklin
Lars-Erik Östman
Johanna Sandberg, sekreterare

SEX SYNPUNKTER OM MILJÖN

1. Energieffektivitet, ny miljöteknologi och förnybar energiproduktion

Målsättningen för följande regering skall vara att material- och energieffektiviteten ökar i hela samhället. Genom att satsa på forskning, utveckling och tillämpning av energieffektiv teknologi förstärks Finlands konkurrenskraft i världen. Som en del av en ekologisk skatteväxling bör trafikbeskattningen ändras så att kollektivtrafiken och mindre miljöbelastande bilar gynnas. Kollektivtrafiken skall också göras lockande ur privatekonomisk synvinkel. Nya incentiv för energibesparing inom såväl industrin som privata hushåll bör skapas.

I befintliga eluppvärmda hus kan värmepumpar minska elkonsumtionen under en del av året men under kalla tider medverkar värmepumparna till en hög elförbrukning. Nya hus skall främst värmas med lokala förnybara energialternativ. I tätorter är fjärrvärmeproduktionen ett energieffektivt sätt att producera värme och el. Genom att undvika elintensiva uppvärmningsformer kan man minska behovet av kärn- och kolkraft.

Finland har goda förutsättningar att öka användningen av bioenergi i olika former. En är att hela skogsvårdskedjan fungerar och att tillräckliga anslag kanaliseras till bioenergiproduktionen. Skogstillgångarna och -tillväxten i vårt land har ökat med 50 % sedan 1950-talet. Våra skogar räcker till också för en rejäl ökning av uttaget av energived utan att det äventyrar industrins råvarubehov. Där vi tar ut virke ska god skogsvård se till att förnyelsen prioriteras. Detta gör att kretsloppet gynnas. Ny växande skog och ungskog binder mera kol. Samtidigt måste tillräckliga anslag reserveras för skyddet av gammal skog och för METSO- projektet. Målet att bevara skogens biodiversitet måste fortsätta.

Ett forsknings- och utvecklingskluster för bioenergi och biobränslen bör skapas i samarbete mellan universitet och forskningsinstitut. Målet måste vara att minska oljeberoendet. Detta kan t.ex. ske genom skattelättnader för hybrid- och bränslesnåla bilar och genom en ökad användning av inhemska biobränslen, särskilt andra generationens biodiesel.

Det finns en stor potential att utveckla produktionen av biogas. Även mindre biogasanläggningar, t.ex. i samband med större svingårdar, måste omfattas av garantiprisstödet.

Tillståndsprocessen för vindkraft måste basera sig på god planläggningskultur, så att känslig natur och invånarnas och markägarnas behov beaktas. Vindkraftsparkerna ska helst byggas på utbyggda områden, såsom hamnar och industriparkar, samt i områden där vindförhållandena är gynnsamma. I skärgården bör fågellivet och den marina faunan ägnas särskild uppmärksamhet. Små vindkraftverk går bra att bygga för eget bruk.

SFP vill:

- **att alla** hushåll ska sänka på sin totala elkonsumtion och att industrin tar i bruk teknologi så som t.ex. frekvensomvandlare, för att producera mera med en mindre mängd energi

- **befrämja** produktionen och användningen av närproducerad energi

- **att skogspolitiska** åtgärder utformas så att bioenergipotentialet i skogen kan utnyttjas

- **se fortsatta** satsningar på solenergi, solfångare och biogas

- **att man** i utbyggnaden av vindkraft inför rättvisa ersättningsmodeller som beaktar vindupptagningsområden och lika rätt för alla markägare.

- **att små** kraftvärmeverk också får samma stöd som stora, när förnybar energi (ved, flis, pellets) används i produktion av värme och el

- **arbete för** en övergång från el-intensiv uppvärmning till förnybara energiformer och ökad energieffektivitet. Lagändringen som tryggar en stödnivå på 20 procent för konvertering av fossila uppvärmningssystem till förnybara alternativ är en god början.

2. Miljövänlig samhällsplanering och byggande

En förnuftig markanvändning, genom general- och detaljplanering, spelar den största rollen för att få till stånd energieffektivt bostadsbyggande. Nya bostäder skall antingen byggas genom förtätning av redan befintliga områden eller genom att planera nya områden intill fungerande kollektiv- och spårtrafik. Tätorter skall planeras så att bostäder, arbetsplatser och närserVICEN byggs parallellt. Lätta trafikleder, cykelställningar och tillräckliga parkeringsplatser vid knutpunkter för kollektivtrafiken och infartsvägar bör beaktas i samhällsplaneringen.

SFP förespråkar ökad medvetenhet om träbyggandets fördelar för miljön och klimatet. Fördelarna med trähöghusbyggande är bl.a. främjandet av trä som en förnybar råvara i byggkonstruktionen. Då andelen trä i byggnaden totalt sätt stiger fungerar byggnaden dessutom som CO₂ absorbatör. Dessutom minskar användandet av energikrävande material som betong och stål. Det går bra att kombinera olika material i byggnader.

Genom försöksbyggande kunde man få till stånd flexibla och alternativa lösningar för ett urbant och energieffektivt boende. Arkitektoniska och funktionella lösningar med vinterträdgårdar, solpanelsfasader, vattenrör på ytterväggen mm. bidrar till byggnadens och bostadens energisjälvförsörjning.

Till byggnadens och bostadens helhetsenergianvändning bör man också räkna byggnadsmaterialen och transporten av dem.

Den största energieffektiviteten i boendet uppnås genom vettig hushållning av energi. Att sänka värmen ett par grader och att släcka lampor och apparaters stand-by-funktion då de inte behövs är enkla sätt att spara på energi samt värme- och elkostnader.

Kommuner bör göra upp arkitekturpolitiska program som inkluderar åtgärder för energieffektivisering i byggande och markanvändning samt trafiklösningar. Klimatstrategier med mål för förnybar energi bör finnas i varje kommun och region i vårt land.

Gamla byggnadsbestånd, kulturhistoriskt betydelsefulla byggda miljöer, odlingslandskap och andra värdefulla miljöer måste bevaras. Byggandet skall vara kvalitativt. Resurser behövs för att bygga hissar i gamla hus samt för energi- och reparationsstöd för en övergång till miljövänligare uppvärmningsformer i småhus, radhus och höghus.

Byaplanering på landsbygden bör stödas.

SFP vill:

- **styra till** energisnåla byggande och boende genom att räkna ut helhetsenergiåtgången i byggnaden.
- **i tätorter** styra byggandet till redan befintligt bostadsområ-

den och en utbyggnad av dessa

- **stöda** byaplanering

- **att gamla** byggnadsbestånd, kulturhistoriskt betydelsefullt byggda miljöer, odlingslandskap och andra värdefulla miljöer bevaras

- **att lätta** trafikleder och kollektivtrafiklösningar befrämjas

3. Östersjön och skärgården

Östersjöns största hot är övergödningen och transportererna av farliga ämnen, främst olja. Under den kommande riksdagsperioden skall vi medverka till att Finland uppfyller sin del av Helcom:s Östersjöprogram (Baltic Sea Action Plan).

Lokala förhållanden bör beaktas och gårdsvisa miljöprogram uppgöras som stöd för ett miljöanpassat och hållbart jordbruk. Miljöstödsprogrammet måste utformas så att största delen av jordbrukarna också i framtiden vill ansluta sig till det. Nya, miljövänliga metoder inom jordbruket som utgår från ett kretsloppstänkande av näringsämnen måste utvecklas. Fosforfällor som fångar upp fosforutsläpp i utfallsdiken, sedimenteringsbassänger, skyddszoner och särskilda åtgärder för åkermark som sluttar ner mot vattendrag bör utvecklas och tas i bruk

För att minska belastningen i skärgårdsvikarna bör reduceringsfiske av mört och braxen uppmuntras och utvecklas. Reduceringsfisket är ett kostnadseffektivt sätt att få bort fosfor och kväve från skärgårdsvikarna.

Oljeskyddsberedskapen bör fortsättningsvis förbättras. Beredskapen skall stärkas bl.a. genom anskaffning av mera oljeskyddsbommar för oljebekämpning i öppet hav. Alla länder runt Östersjön bör bygga ut sin flotta av oljebekämpningsfartyg och gemensamma oljebekämpningsövningar bör regelbundet ordnas. Trafikledningssystemet för havstrafiken bör göras enhetligt för hela Östersjön.

Allt utsläpp av avfall från passagerarfartyg bör förbjudas. De hamnar som tar emot passagerarfartyg måste snabbt bygga ut tekniken för mottagning av fartygens avloppsvatten

Undervattensmiljöns tillstånd och den sårbara naturen i skärgården bör noggrant beaktas då markanvändningsplaner uppgörs och miljö- och byggnadstillstånd (utvinning av sand, havsvindkraftsparkar) till havs behandlas. Dumpning av förorenade muddringsmassor bör ske på land och övriga muddringsmassor långt ute till havs, där miljöeffekterna av dumpningen är mindre än i skärgården.

SFP vill:

- **att Finland** uppfyller sin del av Helcom:s Östersjöprogram (Baltic Sea Action Plan). SFP kräver att Finland är en aktiv pådrivare av åtgärdsprogrammet i både Östersjö- och EU-samarbete.

- **ha ett** heltäckande miljöstödsprogram för jordbruket, som beaktar de lokala förhållandena med gårdsvisa miljöstödsprogram.

- **arbete för** nya, miljövänliga metoder inom jordbruket som utgår från ett kretsloppstänkande av näringsämnen.

- **att reduceringsfisket** av mört och braxen uppmuntras och utvecklas för att minska belastningen i skärgårdsvikarna

- **att samarbetet** med de övriga Östersjöländerna förbättras ytterligare så att informationen om olyckstillbud blir smidigare ifall en oljeolycka skulle inträffa

- **att trafikledningssystemet** för havstrafiken görs enhetligt för hela Östersjön

- **förbjuda allt** utsläpp av avfall från passagerarfartyg

- **att kommunerna** och de lokala miljöcentralerna ger information om hur muddringar utförs så miljövänligt som möjligt

- **att undervattensmiljöns** tillstånd och den sårbara naturen i skärgården noggrant beaktas då markanvändningsplaner uppgörs

4. Hållbar avfallshantering

Återanvändningen och återvinningen av material måste fortsättningsvis effektiveras för att mängden avfall som uppkommer skall stävjas. Utvecklingen av avfallsförbränningstekniken möjliggör idag en utbyggnad av avfallsförbränningen och tillvaratagande av energin ur förbränningsprocessen. Bästa tillgängliga teknik måste utnyttjas för att förhindra utsläpp av giftiga ämnen så som dioxiner i luft, vatten och mark. För att förhindra att återvinningsbara material bränns måste de kvantitativa målen för återvinningen av olika material slås fast i avfallsförordningen. Insamlingen av problemavfall, t.ex. energisparlampor, måste förbättras och göras konsumentvänligare.

Biogasanläggningar för organiskt avfall måste utvecklas. Målsättningen bör vara att slutprodukten skall återföras till kretsloppet. Även kompostering bör uppmuntras.

Mängden förpackningsmaterial bör minskas och användningen av PVC i konsumtionsvaror upphöra. SFP stöder EU:s strävan att minska användningen av skadliga förpackningsmaterial.

SFP vill:

- **att bästa** tillgängliga teknik utnyttjas i avfallsförbränningen för att förhindra utsläpp av giftiga ämnen så som dioxiner i luft, vatten och mark.

- **uppmärksamma** avfallshirearkin som betonar sortering, återvinning och återanvändning av material.

- **förbättra** insamlingen av problemavfall

5. Kemikalier i vardagen

Frågan om kemikaliers kombinationseffekter är synnerligen aktuell och viktig, men samtidigt komplicerad och svår. För att vi skall kunna närma oss ett tillfredsställande konsumentskydd mot många syntetiska, hälso- och miljöskadliga kemikaliers hälso- och miljöskadliga kemikalier och den s.k. cocktaileffekten av dessa är det mycket viktigt att de här frågorna äntligen börjar utredas, och att lagstiftningen utvecklas till att beakta kombinationseffekterna av också små mängder riskfyllda ämnen i konsumentprodukter som används regelbundet i vardagen.

Aktuella problemområden i vår vardag idag är i främsta rummet fluorföreningar för skydd av ytor på utekläder, skor, möbeltextilier, kökskärl och köksredskap, flamskyddsmedel i elektronik, syntetiska doftämnen i kosmetik och rengöringsmedel, samt ftalater som mjukgörare i plast.

Dessa ämnen eller ämnesföreningar utgör ett växande problem, då de är så vanliga och ingår i så många vardagliga produkter, och de upptas i människan via andningsvägar och huden, och av naturen via avloppsreningssystemen. I såväl naturen och i människan inverkar eller misstänks de inverka hormonstörande.

Hormonstörande industriframställda, syntetiska kemikalier är eller misstänks ge upphov till olika hormonellt relaterade negativa effekter som till exempel fortplantningsstörning eller missbildning, cancer, diabetes, hjärtkärlsjukdomar, benskörhet och skador på immunsystemet och nervsystemet.

SFP vill:

- **att Finland** ger sitt fulla stöd för det arbete som görs för att uppmärksamma industriframställda, syntetiska kemikaliers skadliga inverkan i Norden, EU och internationellt.

- **välkomna** initiativet till den rapport som EU kommissionen förväntas ge senast våren 2012, om hur reglerna kan förbättras och utvecklas.

- **understryka** att det är viktigt att skadliga kemikalier som förbjuds ersätts med oskadliga eller mindre skadliga, och välutforskade alternativ.

- **som grundregel** stöda en försiktighetsprincip i de fall att man tvistar om ett ämne är tillräckligt skadligt eller inte, eftersom 100% bevisföring inom det här området inte alltid är realistiskt att uppnå

- **arbete för** möjligast strikta kemikalielagar ur ett konsumenthälso- och miljöperspektiv.

6. Närproducerad mat är miljövänlig

Vi vill befrämja en mångsidig primärproduktion och en inhemsk livsmedelsproduktion. I Finland är användningen av bekämp-

daghem, skolor och äldreomsorgen serverar mat tillredd av närproducerade råvaror alltid då det är möjligt.

Marknaden på närproducerad och ekologisk mat växer genom att konsumenterna värdesätter trygga, inhemska råvaror och livsmedel. Alla produkter så som basråvaror och förädlade produkter måste ha en klar och tydlig ursprungsmärkning. Särskilt gäller detta handelns egna varumärken. Konsumenten bör få information om användning av genmodifierade produkter, tillsatserna samt annat som kan ha betydelse för hälsan och miljön. Vi värnar om målen i statsrådets principbeslutet om främjande av hållbara val i offentlig upphandling, bl.a. att måltidsservicens upphandling görs mer ekologisk. Upphandlingsbestämmelserna hindrar inte i sig att miljöaspekterna beaktas, men tolkningen av regelverket bör göras klarare och vid beslut bör tillämpas även andra kriterier än ekonomiska. Småföretagens förutsättningar att leverera matvaror bör förbättras. Därtill behövs kompetensutveckling av personer som jobbar med offentlig upphandling. Stora centralkök medför ofta sämre möjligheter att i praktiken beakta närproducerade/ekologiska råvaror i upphandlingen.

De inhemska kvarnarna bör prioritera inhemska sädeslag. En stor del av rågen importeras idag. Trots det är rågens andel av en rågkakas pris bara fem procent. Långa transporter av råvaror slösar energi och tär på miljön. Genom att underlätta verksamheten för lokala slakterier kan djurtransporter förkortas. Det är viktigt att fortsätta arbetet med att utveckla den finländska livsmedelskedjans ansvarsfullhet som en helhet. Delområden

i detta arbete är miljö, produktsäkerhet, näringsvärde, arbetshälsa, djurens välmående, ekonomiskt ansvar och närhet.

Också inhemska fisk bör utnyttjas i centralköken i större grad. 70 % av all fisk som konsumeras i Finland är importerad. Samhällsstödet för fiskerinäringen måste därför i högre grad än idag ha som mål att stöda den inhemska fiskproduktionskedjan. Åtgärder för att minska dioxinutsläppen bör fortsätta.

SFP vill:

- **att det** i offentlig upphandling – inom skolkök, andra centralkök och äldreomsorgen – ställs högre krav på närproducerade och ekologiska produkter, och att strukturella eller andra hinder mot detta avskaffas
- **att reglerna** för offentlig upphandling förenklas
- **att även** de mindre företagens förutsättningar att leverera matvaror till centralkök och handeln förbättras
- **att efterfrågan** på närproducerad mat främjas genom satsningar på ökad konsumentmedvetenhet
- **att produkternas** ursprungsmärkning är klar och tydlig
- **främja ekologiskt** hållbar odling, lokala slakterier och mejerier samt direktförsäljning från gårdar
- **trygga förutsättningarna** för en ansvarsfull finländsk livsmedelskedja

